

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ &

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 06/06/2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΠΤΑ (7)

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η αξία του «ταξιδεύειν»

Πολλές φορές αναρωτιόμαστε ποιο είναι το πολυτιμότερο συστατικό της ευτυχίας, η πεμπτουσία* της ζωής που αξίζει να παλέψουμε για να κατακτήσουμε, **έτσι ώστε** να φτάσουμε έστω κι ένα βήμα πιο κοντά στην πολυπόθητη ευδαιμονία. **Αν και** η ευτυχία είναι κάτι εντελώς υποκειμενικό για τον κάθε άνθρωπο, οι περισσότεροι τουλάχιστον από εμάς θα συμφωνούσαμε πως ευτυχία είναι αδιαμφισβήτητα μια ευρεία συλλογή στιγμών· στιγμών ιδιαίτερων και ξεχωριστών για τον καθένα από εμάς.

Πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη στιγμές μπορούν να μας χαρίσουν πολλά και διαφορετικά πράγματα στη ζωή. Ένα από αυτά είναι και τα ταξίδια. Η αξία των ταξιδιών είναι από κάθε άποψη ανεκτίμητη. Κι αυτό, γιατί τα ταξίδια έχουν το μοναδικό χάρισμα να συνδυάζουν όλα αυτά τα συστατικά στοιχεία που χρειάζεται πραγματικά ο άνθρωπος προκειμένου να εξελιχθεί πνευματικά και ψυχικά, να ολοκληρωθεί και τελικά να ευτυχήσει. Πνευματικές κατακτήσεις για όσους «ορέγονται φύσει του ειδέναι»**, απεριόριστη ψυχαγωγία, αλλά και ψυχική και σωματική υγεία είναι τα οφέλη που μπορεί κανείς να αποκομίσει από ένα απλό ταξίδι.

Καλώς ή κακώς, ζούμε σε μια εποχή που η καθημερινότητα απαιτεί από εμάς μεγάλα ποσά ενέργειας και ψυχικών αποθεμάτων, προκειμένου να αντεπεξέλθουμε επιτυχώς στους ταχείς και άκρως πιεστικούς και απαιτητικούς ρυθμούς ζωής. Μέσα, λοιπόν, σ' αυτόν τον κυκεώνα των αλλεπάλληλων υποχρεώσεων και δυσκολιών, συχνά παρασυρόμαστε από τη ρουτίνα της καθημερινότητας και λησμονούμε να προσφέρουμε στον εαυτό μας ένα πολύτιμο δώρο: στιγμές προσωπικής ηρεμίας και ικανοποίησης.

Τα ταξίδια είναι μια ευκαιρία για φυγή από την, πολλές φορές, πληκτική και αγχογόνο πραγματικότητα, αλλά και ένας τρόπος για μια καλύτερη γνωριμία με τον ίδιο σου τον εαυτό και τα «θέλω» του. Η αλλαγή παραστάσεων σε συνδυασμό με τη συσσώρευση καινούριων εμπειριών και αναμνήσεων στην παρακαταθήκη του καθενός, καθιστά τα ταξίδια τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου.

Ακόμη, ο συγχρωτισμός ανθρώπων ενδεχομένως διαφορετικής εθνικής προέλευσης και κουλτούρας, σε συνδυασμό με την πνευματική μέθεξη*** με τον πολιτισμό του τόπου που

επισκέπτεται κανείς, συμβάλλουν στην ευρύτερη μόρφωση του ανθρώπου, τη διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων, **καθώς και** τη γνώση και υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης.

Επιπλέον, μέσα από τη διάδοση και ανταλλαγή ιδεών που παρέχουν τα ταξίδια, μπορεί να επιτευχθεί μια γόνιμη και υγιής επικοινωνία και γνωριμία διαφορετικών λαών. Το τελευταίο μπορεί να αποτελέσει σπουδαίο επίτευγμα στην προσπάθεια της ανθρωπότητας για την άρση των εθνικιστικών προκαταλήψεων, τον περιορισμό του ρατσισμού και την επικράτηση της διακρατικής ειρήνης και συνεργασίας.

Συμπερασματικά, διαφαίνεται πως τα ταξίδια δεν είναι κάτι απλό... Στην πραγματικότητα, αυτές οι μικρές αποδράσεις από την καθημερινότητα κρύβουν πολλά περισσότερα. Είναι μία από τις λίγες μορφές πραγματικής ψυχαγωγίας, που συνδυάζει με τον ωραιότερο δυνατό τρόπο τη γνώση με τη διασκέδαση και που αποτελεί μια αστείρευτη πηγή πολυτιμων και αξέχαστων αναμνήσεων και εμπειριών.

* πεμπτουσία: ουσιωδέστερο περιεχόμενο

** «ορέγονται φύσει του ειδέναι»: φράση του Αριστοτέλη που δηλώνει την επιθυμία του ανθρώπου να μαθαίνει

*** μέθεξη: συμμετοχή, επικοινωνία, επαφή

[Κείμενο της Ηλέκτρας Χατζηδημητρίου, από το διαδίκτυο 12-08-2016, ελαφρώς διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης].

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ΑΝΩ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Τρένο. Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο. Απέναντι τα βουνά λάμπουν γυμνά, τριανταφυλλένια, έρημα. Κοντά μας, δίπλα στο νερό, η πράσινη γραμμή της κατοικούμενης γης. [...]

Φτάσαμε στις Θήβες, στη Μεγάλη Διόσπολη, στην Εκατοντάπυλο του Ομήρου, στην τεράστια πρωτεύουσα των Φαραώ. Σήμερα είναι ένα μικρό χωριό που ζει από τους χιλιάδες περιηγητές που έρχονται με τα βαπόρια και με τα τρένα. [...]

Πηγαίνω πρωί πρωί στους ναούς του Λούξορ και του Καρνάκ. [...] Τα ανάγλυφα, γιγάντια, παριστάνουν το Φαραώ να τανύζει* το τόξο, τους αιχμαλώτους δεμένους από το λαιμό να σηκώνουν τα χέρια, τους θεούς να επιφοιτούν απάνου στις βασιλίσσες και να δημιουργούν μαζί τους το διάδοχο. Αποπάνου τα ιερογλυφικά υμνούν τη μυστική αυτή ένωση. [...]

Συλλογίζομαι στις τελευταίες πια μεγάλες δυναστείες, όταν επετράπη στους ξένους να επισκέπτονται ανενόχλητοι την Αίγυπτο. Τι καταπληχτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων! Αυτοί που ανατράφηκαν σε μικρές πολιτείες και που δούλευαν χαρούμενοι και περιόριζαν σε έναν ελάχιστο υλικό χώρο όλο το πνέμα—αντίκρισαν ξαφνικά τους τερατόμορφους θεούς και τις γιγάντιες κολόνες και τις ανθρώπινες μάζες που δούλευαν σκλάβες χωρίς ανταρσία και μάχονταν, σωριάζοντας όγκο πάνου σε όγκο, να συλλάβουν το πνέμα. [...]

Όλη αυτή η δυτική όχθη ήταν αφιερωμένη στο θάνατο. Έσκαβαν τους βράχους βαθιά και παράχωναν τη μούμια—όπως παραχώνουμε το σπόρο το σιτάρι. Για να φυτρώσει και ν' αναστηθεί. Και τώρα, σκάβοντας, τις ανακαλύπτουμε τυλιμένες στις φασκιές τους, με σταυρό

τα χέρια επί χιλιάδες χρόνια, να περιμένουν. Βασιλιάδες και δούλοι, άγιοι και φονιάδες, ιερείς και χορεύτριες, περιμένουν την ψυχή τους.

* τανύζω: ΤΕΝΤΩΝΩ

[Νίκος Καζαντζάκης, Ταξιδεύοντας, εκδ. Καζαντζάκη, Αθήνα, σσ. 54-56]. Έχει διατηρηθεί η γλωσσική ιδιοτυπία του κειμένου

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Το ταξίδι

Μου σφίγγει ο καημός σα θηλιά το λαιμό
και μες στην καρδιά με δαγκώνει σα φίδι.
Παράξενο θέλω ν' αρχίσω ταξίδι,
χωρίς, μα χωρίς τελειωμό.

Το δρόμο μου αργά να τραβώ, να τραβώ,
αλλά πουθενά και ποτέ να μη στέκω,
ψυχή να μη βρίσκω, ή πάντα να μπλέκω
με κόσμο τυφλό και βουβό.

Να νιώθω τριγύρω πλατιά ερημιά,
κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα,
ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα,
και κάτω γυναίκα καμιά.

Ε! ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ,
ατέλειωτο, έρμο, σ' άγνωστη χώρα,
δε θα 'χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα,
αγάπη, από σε να χαθώ!

[Κωστής Παλαμάς, από τη συλλογή: Τα 100 καλύτερα ελληνικά ποιήματα, εκδ. Γλάρος, σ. 69].

Θέμα Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τα οφέλη του «ταξιδεύειν» σε ατομικό επίπεδο, όπως παρουσιάζονται στο απόσπασμα του **Κειμένου 1: «Πολύτιμες και ανεξίτηλες... νέων τρόπων ζωής και σκέψης».**

Μονάδες 20

Θέμα Β

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση, με βάση το περιεχόμενο του **Κειμένου 1** (χωρίς αναφορά σε χωρία του κειμένου):

1. Στην υποστηρίζεται ότι

α. η ευτυχία καθορίζεται με αντικειμενικά κριτήρια.

	β. η ευτυχία είναι κάτι το υποκειμενικό. γ. η ευτυχία είναι εύκολο να επιτευχθεί.
2. Στη δεύτερη παράγραφο υποστηρίζεται η άποψη ότι τα ταξίδια	α. δεν συνδέονται με την ευτυχία. β. αφήνουν σημαντικό αποτύπωμα στη μνήμη. γ. δεν βοηθούν στην ολοκλήρωση του ανθρώπου.
3. Στην τρίτη παράγραφο αναδεικνύεται	α. ο απαιτητικός χαρακτήρας των σύγχρονων συνθηκών ζωής. β. η εύκολη διαβίωση των ανθρώπων. γ. η απουσία δυσκολιών και εμποδίων της σύγχρονης ζωής.
4. Στην Πέμπτη παράγραφο υποστηρίζεται ότι τα ταξίδια	α. είναι ευκαιρία αλληλεπίδρασης των ανθρώπων. β. δεν σχετίζονται με τον πολιτισμό του τόπου. γ. αμβλύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες.
5. Στην έβδομη παράγραφο συμπεραίνεται ότι τα ταξίδια	α. είναι κάτι απλό. β. δεν συνδέονται με την καθημερινότητα. γ. συνδυάζουν τη γνώση με τη διασκέδαση.

B2. α. Ποια είναι η πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 1** «Πολύτιμες...ένα απλό ταξίδι» (μονάδες 2) και πώς ο τρόπος με τον οποίο την αναπτύσσει, εξυπηρετεί την πρόθεσή της αυτή; (μονάδες 3)

β. έτσι ώστε (1^η παράγραφος), **Αν και** (1^η παράγραφος), **ή** (3^η παράγραφος), **καθώς και** (5^η παράγραφος), **Συμπερασματικά** (7^η παράγραφος). Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις (μονάδες 5).

Μονάδες 10

B3. Βασικό γνώρισμα του **Κειμένου 2** είναι ο βιωματικός του χαρακτήρας. Να αναφέρετε δύο (2) χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν αυτό τον χαρακτηρισμό (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε τις επιλογές σας (μονάδες 4) παραθέτοντας και τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 2).

Μονάδες 10

Θέμα Γ

Γ1. Πώς λειτουργεί το ταξίδι, κατά τη γνώμη σας, για το ποιητικό υποκείμενο στο **Κείμενο 3**; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αξιοποιώντας τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες. Πώς θα αντιδρούσατε εσείς, αν βρισκόσαστε σε ανάλογη συναισθηματική κατάσταση; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Δ1. Στο **Κείμενο 1** διατυπώνεται η θέση ότι τα ταξίδια αποτελούν «τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου».

α) Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την παραπάνω θέση της συντάκτριας και γιατί;

β) Εσείς, ποιους τρόπους επιλέγετε, για να αναζητήσετε την προσωπική σας ηρεμία και ισορροπία και για ποιους λόγους κάνετε αυτές τις επιλογές;

Αξιοποιώντας δημιουργικά τα **Κείμενα 1** και **2** να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σε άρθρο 350-400 λέξεων, που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Μονάδες 30

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

Ενδεικτική απάντηση της ΚΕΕ¹

Τα οφέλη του «ταξιδεύειν»

Θεματικοί άξονες

- ανεκτίμητες εμπειρίες και αναμνήσεις
- γνώσεις, μόρφωση (γνωστικά/πνευματικά οφέλη)
- γαλήνη, ευχαρίστηση (ψυχικά/ συναισθηματικά οφέλη)
- αντιμετώπισης πλήξης και άγχους της καθημερινότητας
- διεύρυνση σκέψης και αλλαγή τρόπου ζωής και νοοτροπίας

Το ταξίδι προσφέρει ανεκτίμητες εμπειρίες στον άνθρωπο, δίνοντάς του τη δυνατότητα να μορφωθεί, να εξελιχθεί ψυχικά και σωματικά και, εν τέλει, να αισθανθεί ευτυχία. Τον βοηθά να γαληνέψει από το άγχος της καθημερινότητας ή την πλήξη. Δίνει ερεθίσματα αυτογνωσίας και εμπειρίες ψυχικά και σωματικά αναζωογονητικές. Εξάλλου, η επαφή με τόπους και ανθρώπους πολιτισμικά διαφορετικούς διευρύνει τη σκέψη, αλλάζει τη νοοτροπία, εμπνέει.

(Μονάδες 20)

B1.

1. β.
2. β.
3. α.
4. α.
5. γ.

(Μονάδες 15)

B2. α. Πρόθεση να αποδείξει και να πείσει σχετικά με την ιδιαίτερη σημασία των ταξιδιών για τον άνθρωπο (μον 2.) Προκειμένου να αποδείξει την πρόθεσή της, χρησιμοποιεί αιτιολόγηση (απαραίτητη η σύνδεση με το κείμενο) (μον. 3)

¹ Τα κόκκινα είναι οι ενδεικτικές απαντήσεις της ΚΕΕ

Πρόθεση της συντάκτριας στην 2^η παράγραφο είναι να πείσει τον αναγνώστη αναφορικά με την αξία των ταξιδιών και την ιδιαίτερη σημασία που αυτά έχουν για τον άνθρωπο. Για να το επιτύχει αξιοποιεί ως τρόπο ανάπτυξης την αιτιολόγηση, γεγονός που αναδεικνύεται από τον αιτιολογικό σύνδεσμο «γιατί» αλλά και από τη δομή της παραγράφου, η οποία προσιδιάζει σε αυτήν του επιχειρήματος. Οι ισχυρισμοί της σχετικά με την αξία του ταξιδιού, τη συμβολή του στην πνευματική και ψυχική εξέλιξη, τη σωματική και ψυχική υγεία, είναι επαρκείς και συναφείς με τη θέση της. Έτσι το συμπέρασμά της είναι πειστικό και αποδεκτό.

β. **έτσι ώστε:** αποτέλεσμα

αν και: εναντίωση

ή: διάζευξη

καθώς και: προσθήκη

συμπερασματικά: συμπέρασμα (μον. 5)

έτσι ώστε: αποτέλεσμα. Αποδίδεται το αποτέλεσμα της προσπάθειας του ανθρώπου προκειμένου να κατακτήσει την ευτυχία.

αν και: εναντίωση. Εναντιώνεται ο υποκειμενισμός της ευτυχίας με ένα γενικό της χαρακτηριστικό, τη συλλογή στιγμών.

ή: διάζευξη. Ενώνονται διαζευκτικά δύο αντικρουόμενες έννοιες: καλώς-κακώς. Στερεοτυπική έκφραση

καθώς και: προσθήκη. Προστίθενται επιπλέον θετικά αποτελέσματα των ταξιδιών

συμπερασματικά: συμπέρασμα. Στον επίλογο η συντάκτρια καταλήγει στο γενικό συμπέρασμα του κειμένου.

B3. Προσωπικός-υποκειμενικός τόνος

Ένταξη στο συλλογικό βίωμα

Αποτύπωση προσωπικών εμπειριών

Τα παραπάνω υπηρετούνται από: α' ενικό πρόσωπο (πηγαίνω, συλλογίζουμαι, μου), α' πληθυντικό πρόσωπο (μπαίνουμε, φτάσαμε, μας), εικόνες, στοιχεία περιγραφής των βιωμένων εμπειριών

Βασικό γνώρισμα του ταξιδιωτικού κειμένου του Ν. Καζαντζάκη είναι ο βιωματικός χαρακτήρας. Στο κείμενο κυριαρχεί ο προσωπικός τόνος με έντονο υποκειμενισμό. Ο συγγραφέας αποτυπώνει προσωπικά βιώματα από την επίσκεψή του στην Αίγυπτο. Πιο συγκεκριμένα, στο απόσπασμα βλέπουμε το **α' πρόσωπο ενικό** (πηγαίνω, συλλογίζουμαι) με το οποίο ο Καζαντζάκης καταθέτει τις βιωματικές εμπειρίες που αποκόμισε από το ταξίδι στην Αίγυπτο. Περιγράφει **εικονοπλαστικά** τον τόπο της Άνω Αιγύπτου στην 1^η παράγραφο με γλαφυρό και παραστατικό τρόπο και α' πληθυντικό («Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο. Απέναντι τα βουνά λάμπουν γυμνά, τριανταφυλλένια, έρημα. Κοντά μας, δίπλα στο νερό, η πράσινη

γραμμή της κατοικούμενης γης.») και τις Θήβες στη 2^η και 3^η παράγραφο. Η ακρίβεια στην περιγραφή των ναών του Λούξορ και του Καρνάκ επιβεβαιώνει τη βιωματικότητα της εμπειρίας που καταθέτει, το ταξιδιωτικό του βίωμα. Ο τόπος τον οδηγεί σε σκέψεις και στοχασμό («συλλογίζουμαι») τον οποίο εκμυστηρεύεται για την επαφή των ξένων με την Αρχαία Αίγυπτο και ιδιαίτερα των Ελλήνων όταν αυτοί θα μπόρεσαν να δουν για πρώτη φορά τον πολιτισμό της Αιγύπτου.

(Μονάδες 10)

Γ1. Το ταξίδι για το ποιητικό υποκείμενο λειτουργεί ως μέσο απόδρασης/διαφυγής/σωτηρίας/ αντιμετώπισης/ απομάκρυνσης από μια οδυνηρή και αβάσταχτη συναισθηματική κατάσταση (ματαιώση/ διάψευση προσδοκιών) χωρίς αυτή να συνδέεται απαραίτητα με ερωτική απογοήτευση.

Ενδεικτικοί κειμενικοί δείκτες:

- Παρομοιώσεις: σα θηλιά, σα φίδι
- Μεταφορές: στην καρδιά με δαγκώνει, κόσμο τυφλό και βουβό
- Επανάληψη: να τραβώ, να τραβώ
- Α' ενικό πρόσωπο
- Β' ενικό πρόσωπο: από σε (απεύθυνση)
- Εικόνες: πλατιά ερημιά, κλεισμένα τα σπίτια...
- Ασύνδετο σχήμα: «πλατιά ερημιά, κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα...ατέλειωτο, έρμο»
- Χρήση συμβόλων
- Σημεία στίξης
- Επιφώνημα

Το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει το ταξίδι ως διέξοδο, ως μέσο διαφυγής από μια δύσκολη συναισθηματική κατάσταση. Από τον πρώτο στίχο τονίζει το συναίσθημα του «καημού» που τον παρομοιάζει με «θηλιά» που τον σφίγγει και με «φίδι» που του δαγκώνει την καρδιά. Έτσι, δηλώνει την επιθυμία να ταξιδέψει δίχως τέλος (αναδίπλωση: χωρίς, μα χωρίς τελειωμό, επανάληψη: να τραβώ, να τραβώ, μεταφορά/υπερβολή: πουθενά και ποτέ να μη στέκω). Δείχνει να έχει απόλυτη ανάγκη την απομόνωση, καθώς δε θέλει να βρίσκει «ψυχή» στον δρόμο του και όταν συναντά κάποιους να είναι «κόσμος τυφλό και βουβό» ώστε να μην αλληλεπιδρά. Στην 3^η στροφή παρουσιάζει με εικόνες τη δυστοπική «ερημιά» που επιδιώκει: «τα σπίτια κλεισμένα, τα τζάκια σβησμένα, ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα και κάτω γυναίκα καμά». Στη ληκτική στροφή, εκφράζει την σκέψη πως αν καταφέρει να κάνει ένα τέτοιο «παράδοξο» ταξίδι, μακριά από ανθρώπινη επαφή και ερεθίσματα, ίσως καταφέρει να «χαθεί» από την αγάπη που τώρα λαχταρά «περίσσια», στην οποία απευθύνεται «από σε να χαθώ!».

Αν βίωνα πόνο, απογοήτευση ή διαψεύδονταν οι προσδοκίες μου νομίζω πως θα ακολουθούσα το παράδειγμα του ποιητή. Το ταξίδι –ακόμα και αυτό που κάνεις μόνος σου– σε βοηθά να ξεφύγεις από το δυσβάσταχτο παρόν, να αποκομίσεις εμπειρίες και γνώσεις σημαντικές για τη ζωή και τελικά να απαλλαχθείς από τον πόνο της απογοήτευσης που σου προκάλεσαν οι άνθρωποι.

Ή

Δεν κατανοώ τη στάση του ποιητή. Αν βρισκόμουν σε ανάλογη συναισθηματική κατάσταση θα αντιδρούσα με πιο αισιόδοξο τρόπο. Θα αποζητούσα τη γαλήνη σε δραστηριότητες που

προτάσουν την αλληλεπίδραση και την κοινωνικοποίηση και όχι τη μοναξιά και την απομόνωση. Η απογοήτευση από μια σχέση δεν μπορεί να είναι αιτία να αποκηρύξουμε την ανθρωπίνη επαφή.

Δ.

Αναμένονται τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους (άρθρο)

Επαρκούν 2-3 αιτιολογημένες θέσεις για κάθε ζητούμενο.

Κειμενικός τύπος: άρθρο στη σχολική ιστοσελίδα. Απαιτείται τίτλος και αφόρμηση από τη θέση της συντάκτριας ότι τα ταξίδια αποτελούν «τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου». Σημαντική η σύνδεση με την επικαιρότητα (επικείμενες καλοκαιρινές διακοπές).

α) Συμφωνώ, τα ταξίδια αποτελούν τον πιο κατάλληλο τρόπο για την ψυχική αποφόρτιση και αναζωογόνηση:

- διότι αλλάζει, ενδεχομένως, ριζικά ο ρυθμός της καθημερινότητας (άλλοι χώροι, χρόνοι, συνήθειες)
- είναι δραστική η αλλαγή των παραστάσεων, των εικόνων, τόσο από το πολιτισμικό όσο και από το φυσικό περιβάλλον
- κι είναι αυτά τα ερεθίσματα που πλουτίζουν τη σκέψη, διεγείρουν τη φαντασία, προσφέρουν απόλαυση
- ενισχύουν την ανεκτικότητα, την αναγνώριση της ιδιαιτερότητας, τη βαθύτερη κατανόηση –μέσω της σύγκρισης- του δικού μας τρόπου
- βαθύτερη μόρφωση, σοφία για τον ταξιδιώτη «πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω»

Δε συμφωνώ, διότι:

- Τα ταξίδια της εποχής μας υποτάσσονται σε εμπορικά πρότυπα
- Οι διακοπές εντείνουν εν τέλει το άγχος μας (μαζικός τουρισμός, υπερ-τουρισμός, αλλοιωμένα φυσικά τοπία) χωρίς να υπηρετούν οποιονδήποτε πνευματικό ή ψυχικό στόχο
- Η οικονομική επιβάρυνση...

β) Τρόποι αναζήτησης προσωπικής ηρεμίας και ισορροπίας και λόγοι που συντελούν σε αυτές τις επιλογές:

- Ενασχόληση με Τέχνες, Αθλητισμό
- Κοινωνικές σχέσεις, φιλίες
- Απομόνωση, χρόνος για ενδοσκόπηση και γνωριμία με τον εαυτό
- Επαφή με τη φύση

Σχόλια

Τα θέματα είναι τυπικά, με ό,τι σημαίνει ο όρος.

Το 1^ο κείμενο είναι συνηθισμένο και βαρετό, γεμάτο επαναλήψεις, δίχως τον παραμικρό «σπινθήρα».

Το 2^ο κείμενο φαίνεται να εξυπηρετεί απλώς τη Β3

Τι να πει κανείς για το «δώρο» της πολλαπλής επιλογής στη Β1;

Η Β2 συμβατική και δίχως έμπνευση. Επιστροφή στο παρελθόν. Ακόμη και η περσινή «πρωτοτυπία» να ζητηθούν πέρα από τη σημασία και οι έννοιες, π.χ. «Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι παραπάνω λέξεις (μονάδες 5), κάνοντας αναφορά στα νοήματα που αυτές συνδέουν στην κάθε περίπτωση» απαλείφθηκε.

Το 1^ο ζητούμενο του Δ θέματος θα οδηγήσει πολλά παιδιά να αναμασήσουν το κείμενο αναφοράς.

Το μεγάλο πρόβλημα είναι οι «ενδεικτικές» της ΚΕΕ. Ιδίως στη Β3 και λογοτεχνικό κείμενο